

3.6.5

भाषाप्रशिक्षणस्यापि त्रयः विभागाः

त्रैमासिक

षण्मासिक

वार्षिक

एवं रीत्या दश पाठ्यक्रमाः सञ्चालिताः सन्ति।

विविधभाषाविषकाः डिप्लोमा कार्यक्रमः

1. फ्रेञ्च - अस्याः भाषायाः संस्कृतभाषया सह यथा ज्ञानं भवेत् , रुचिर्भवेत् ।
2. जर्मन भाषा - जर्मनभाषायाः वार्षिकडिप्लोमाकार्यक्रमः अस्मिन् विश्वविद्यालये सञ्चालितः वर्तते।
रशियन विषये, अंग्रेजी विषये, नेपाली विषये, तिब्बती इत्यादि विषयेषु अष्टसु डिप्लोमा कार्यक्रमाः प्रचलिताः सन्ति। अनेन माध्यमेन भारतीयाणां छात्राणां वैदेशिकानां छात्राणां परस्परमेलनं भवेत् , तदर्थं अयं कार्यक्रमः सञ्चाल्यते विश्वविद्यालयेन।

पाठ्यक्रमः -

1. फ्रेञ्चभाषा - फ्रेञ्चभाषायां द्विवर्षीय डिप्लोमा, एडवांस डिप्लोमा (उच्चतरानुवादः) विषयकः पाठ्यक्रमः प्रचलति। प्रथमवर्षे - एकं प्रश्नपत्रं लिखितं द्वितीयं मौखिकञ्चास्ति। द्वितीय वर्षेऽपि पत्रद्वयं लिखितं मौखिकञ्च। उच्चतरडिप्लोमा अत्र पञ्चप्रश्नपत्राणि-चत्वारिप्रश्न पत्र पत्राणि पञ्चमं मौखिक पत्रमस्ति।
2. रूसीभाषा - रूसीभाषायां द्विवर्षीय डिप्लोमा पाठ्यक्रमः उच्चतर डिप्लोमा पाठ्यक्रमश्च तयोरध्ययनमध्यापनञ्चात्र भवति। प्रथम वर्षे पत्रद्वयं लिखितं मौखिकञ्च। द्वितीयवर्षेऽपि पत्रद्वयं लिखितं मौखिकञ्च। उच्चतर डिप्लोमापाठ्यक्रमे - चत्वारि पत्राणि मौखिकपत्रञ्च।
3. जर्मनभाषा - जर्मनभाषायां द्विवर्षीय डिप्लोमा पाठ्यक्रमः उच्चतरडिप्लोमापाठ्यक्रमश्च अस्ति।
4. तिब्बतीभाषा - तिब्बती भाषायामपि द्विवर्षीयः डिप्लोमा पाठ्यक्रमः उच्चतर डिप्लोमा पाठ्यक्रमश्च।
5. नेपाली भाषा - नेपाली भाषायां प्रथमवर्षे पत्रद्वयं लिखितं मौखिकञ्च द्वितीयवर्षेऽपि पत्रद्वयं लिखितं मौखिकञ्च स्तः।

(i) **त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् पाठ्यक्रमे ये प्रविष्टाः भवन्ति, तान् प्रति योगशास्त्रस्य इतिहासज्ञानं योगमाहात्म्यं योगस्य-उपयोगितायाः विशेषता बोधनम् सूर्यनमस्कारादियोगासनानाम् सम्बद्धान्विषयान् विश्वविद्यालयः छात्रान् बोधयति।

(ii) **षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् पाठ्यक्रमे योगस्य बहिरङ्गान् उपायान् अथ च काँश्चित् अन्तरङ्गान् उपायान् बोधयति विश्वविद्यालयः। यथा आसनानाम् किम् माहात्म्यम् ? अनेन आसनेन कस्य रोगस्य निवृत्तिः भवति ? इत्यादिकं बोधयति।

(iii) **वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् कार्यक्रमे विशेषतः योगशास्त्रे प्रसिद्धाः मूलाधार स्वादिष्ठानेत्यादि चक्राणाम् विषये, तत्र चक्रेषु स्थिताम् देवानाम् विषये, फलादि विषये च विज्ञानं सम्पादयितुं पाठ्यक्रमः सञ्चालितो वर्तते।

एवं कर्मकाण्डस्य त्रयः पाठ्यक्रमाः -

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः

अर्चकस्यापि त्रयः पाठ्यक्रमा

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः

वेदान्तस्यापि त्रयः पाठ्यक्रमाः

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः

वेदस्यापि त्रयः पाठ्यक्रमाः

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः

दर्शनस्यापि त्रयः पाठ्यक्रमाः

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः

(i) **त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमे वास्तुशास्त्रस्य प्रारम्भिकान् परिचयात्मकान् विषयान् वास्तुशास्त्रय इतीह-विषयान् च विश्वविद्यालयः अस्मिन् कार्यक्रमे प्रविष्टान् छात्रान् जिज्ञासूञ्च पाठयति।

(ii) **षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमे गृहनिर्माणादि - विषयान् छात्रान् शिक्षयति। अथ च दोषानाम् अपनयनोपायान् च बोधयति।

(iii) **वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः** - वार्षिक डिप्लोमा कार्यक्रमे वास्तुशास्त्रीय विशिष्टान् सिद्धान्तान् अत्यन्त सरलतया सर्वान् जिज्ञासून् बोधयति विश्वविद्यालयः।

व्याकरण कार्यक्रमः

अयम् कार्यक्रमः सान्ध्यपाठ्यक्रमानादाय त्रिषु विभागेषु विभक्तः विश्वविद्यालयेन।

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः।

(i) **त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् पाठ्यक्रमे प्रारम्भिकान् विषयान् परिचयरूपेण बोधयति विश्वविद्यालयः। व्याकरण शास्त्रस्य इतिहासविषये, सञ्ज्ञाविषये, सन्धिविषये, शब्दरूपादि विषयेषु छात्राणां जिज्ञासूनां यथा प्रवेशः भवेत्, तदर्थं पाठ्यक्रमः अयं कल्पितः।

(ii) **षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् पाठ्यक्रमे जिज्ञासूनां कृते छात्राणां कृते विशेषतः सन्धिसमासशब्दरूपधातुरूपादिषु प्रवेशः विशिष्टज्ञानञ्च संस्कृत क्षेत्रे जायेत। अथ च शास्त्रेषु प्रवेश - अर्हता दक्षता भवेत् तदर्थं अयं पाठ्यक्रमः विश्वविद्यालयेन कल्पितः।

(iii) **वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः** - अस्मिन् वार्षिकडिप्लोमा पाठ्यक्रमे त्रैमासिक विषयान् षण्मासिकविषयाँश्चादाय प्रचलितो भवति। तत्र पाण्डित्यपूर्णविषयेषु छात्राणां यथा प्रवेशः भवेत्, यथा तद्धितप्रत्येषु, णिजन्तेषु।

योगप्रशिक्षणकार्यक्रमः

अयमपि कार्यक्रमः सान्ध्यपाठ्यक्रमेण प्रस्तुतो भवति। अस्मिन्पि त्रयः विभागाः सन्ति।

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमाः

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमाः

(iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमाः

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालयः प्रतिवेशिक्षेत्रेषु संस्कृतभाषायाः शास्त्राणाञ्च लौकिकप्रियतासम्पादनाय अन्तर्जालमाध्यमेन द्विविधविषयमादाय अनेकान् कार्यक्रमान् नियतरूपेण निवर्तयति।

(i) ज्योतिष एवं कुण्डलीविज्ञान कार्यक्रमः

अयं कार्यक्रमः त्रिषु विभागेषु विभक्तः वर्तते।

- (i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।
- (ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।
- (iii) वार्षिक डिप्लोमा कार्यक्रमः।

(i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः - अस्मिन् पाठ्यक्रमे ज्योतिष शास्त्रस्य परिचयात्मकं प्रवेशात्मकञ्च विषयमादाय 'ज्योतिष एवं कुण्डलीविज्ञानम्' इति नाम्ना सान्ध्यपाठ्यक्रमः विश्वविद्यालयेन प्रचाल्यते। अस्य कार्यक्रमस्य वैशिष्ट्यं समेषां साक्षराणां प्रवेशः भवितुमर्हति।

(ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः - अस्मिन् पाठ्यक्रमे ज्योतिषशास्त्रस्य एवं कुण्डलीविज्ञानस्य विशिष्टं ज्ञानं प्रदीयते। यथा - ग्रहगोचराणां प्रभावः, राशीनाम् के स्वामिनः अधिपतयः इत्यादि विषयमादाय कार्यक्रमाः सान्ध्यपाठ्यक्रमे प्रचलन्ति।

(iii) वार्षिक डिप्लोमा कार्यक्रमः - अस्मिन् पाठ्यक्रमे प्रौढपाण्डित्यमूलकान् ज्योतिष सम्बद्धान् विषयान् पाठयन्ति विशिष्टाः आचार्याः।

वास्तुशास्त्र पाठ्यक्रमः

विश्वविद्यालयः अस्मिन् कार्यक्रमे वास्तुशास्त्रसम्बन्धि - विषयान् त्रिषु भागेषु विभज्य पाठयति। छात्राणां जिज्ञासूनां सौकर्याय।

- (i) त्रैमासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।
- (ii) षण्मासिक प्रमाणपत्रीय पाठ्यक्रमः।
- (iii) वार्षिक डिप्लोमा पाठ्यक्रमः।

